

Όνειρα για αγαπημένα πρόσωπα που “έφυγαν”

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Η μελέτη του κ. Δημήτρη Τσιολακίδη για τη θεολογική εξέταση της φροϋδικής ανάλυσης των ονείρων (προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/1gCafHL>) αναφέρεται στο σημερινό της απόσπασμα στα όνειρα που σχετίζονται με την απώλεια αγαπημένων προσώπων.

19. ΟΝΕΙΡΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΣΤΟ ΘΑΝΑΤΟ

ΑΓΑΠΗΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Τα όνειρα αυτά διακρίνονται σε δύο τάξεις: σε αυτά που όταν ξυπνήσουμε μένουμε έκπληκτοι που δε νιώθουμε κανένα αίσθημα λύπης, και σε εκείνα που νιώθουμε βαθιά θλίψη. Ο Φρόυντ εξετάζει τα δεύτερα ως τυπικά. Στην πρώτη κατηγορία η έλλειψη θλίψης εξηγείται από το γεγονός ότι το θυμικό που δυνόμαστε να το αναγνωρίσουμε στο λανθάνον περιεχόμενο, δεν υποβάλλεται σε μετατόπιση η οποία συμβαίνει στο παραστασιακό περιεχόμενο. Στα όνειρα της 2^{ης} ομάδας ο Φρόυντ χρεώνει στο υποκείμενο την επιθυμία να δει όντος να πεθαίνει το προσφιές και συγγενικό πρόσωπο που ονειρεύεται.

Οι αρχές αυτής της επιθυμίας για τον Φρόυντ βρίσκονται στην πρώτη παιδική ηλικία. Οφείλονται στον εγωϊσμό του παιδιού και στην άγνοιά που έχει για την παράσταση του θανάτου όπως την αντιλαμβάνονται οι ενήλικες. «Το παιδί δε φαντάζεται τη φρίκη της καταστροφής, την παγωνιά του τάφου, τον τρόμο του ατελείωτου χάους, που τόσο δύσκολα ανέχεται ο ενήλικος όπως αποδείχνουν όλοι οι μύθοι του για το υπερπέραν».[103] Στο όνειρο του θανάτου των γονέων η διάγνωση του Φρόυντ σημειώνει πως υφίσταται μία σεξουαλική προτίμηση από την πλευρά του παιδιού όπου το αγόρι ή το κορίτσι βλέπουν τους γονείς με το ίδιο φύλλο αντίστοιχα σαν ανταγωνιστές από τους οποίους ευχαρίστως θα ήθελαν να απαλλαγούν.

Για να δώσει μια εικόνα του πώς αντιλαμβάνεται το ανθρώπινο πνεύμα αυτές τις σχέσεις κάνει αναφορά στη μυθολογία, και στο παράδειγμα του Κρόνου και του Δία. Αυτές οι επιθυμίες εκπληρώνονται στα όνειρα της β' ομάδας. Και επιπλέον αποτελούν απόδειξη πως «οι σεξουαλικές επιθυμίες – εφ' όσον μπορούμε να τις ονομάσουμε έτσι σ' αυτή την ηλικία- ξυπνούν από πολύ νωρίς στο παιδί, και πως η πρώτη κλίση του μικρού κοριτσιού πηγαίνει προς τον πατέρα του, ενώ του αγοριού στην μητέρα του.»

Αυτή η ροπή παρουσιάζεται αντίστοιχα και στους γονείς ως φυσική έλξη. Ο ρόλος των γονέων είναι καθοριστικός στη διαμόρφωση της ψυχικής ζωής των παιδιών που προσβάλλονται μελλοντικά από ψυχονευρώσεις. Το όνειρο λοιπόν ανακαλύπτει την ύπαρξη τέτοιων τάσεων εφόσον δεν έχουν καταφέρει να αποσπάσουν τις σεξουαλικές επιθυμίες από το γονέα, αλλά διατηρούν ως ενήλικες ακόμη μία παρόρμηση υπέρ του ενός και εχθρότητα εναντίον του άλλου. Οι παρορμήσεις αν και ανεπιθύμητες συνεχίζουν να υπάρχουν, και κλονίζουν τη ζωή του ενήλικα που θέλει να αισθάνεται ισχυρός ή σοφότερος απ' ότι ήταν στην παιδική ηλικία. Η φύση μας εξαναγκάζει να έχουμε επιθυμίες που προσβάλουν την ηθική μας όπως π.χ. να ονειρευόμαστε σκηνές με σεξουαλικό περιεχόμενο, που αφορούν εμάς και τη

μητέρα μας όταν πρόκειται για άρρενες, οι οποίες συμπληρώνονται με το όνειρο του θανάτου του πατέρα.

Η σημασία του ονείρου του θανάτου αγαπημένων προσώπων έγκειται στο ότι «οι σκέψεις που σχηματίζονται υπό την επίδραση απωθημένων επιθυμιών διαφεύγουν από κάθε λογοκρισία και εμφανίζονται χωρίς αλλαγή», [104] και πως «καμιά επιθυμία δεν είναι τόσο ξένη από εμάς» [105]. Έπειτα «φαίνεται πως αυτή η απωθημένη επιθυμία που ούτε καν υποπτευόμαστε την ύπαρξή της κρύβεται τις περισσότερες φορές πίσω από τα κατάλοιπα της εγρήγορσης, τις έγνοιες που μας δίνει η ζωή ενός αγαπημένου προσώπου» [106]. Η έγνοια εμφανίζεται στο όνειρο με τη μορφή επιθυμίας, και αντιστρόφως η επιθυμία ενδέχεται να κρύβεται πίσω από την έγνοια κατά τη φάση της εγρήγορσης στη διαδρομή της ημέρας. Η σχέση αυτών των ονείρων με τους εφιάλτες είναι εκτός των οδυνηρών εντυπώσεων, ότι εμφανίζονται μόνο όταν παρακαμφθεί η λογοκρισία, και δε λειτουργήσει η μετάθεση που αυτή απαιτεί ώστε « να αποφευχθεί η ανάπτυξη του άγχους και άλλων λυπηρών αισθημάτων». [107]

[Συνεχίζεται]

[103] Αυτόθι σ.202

[104] Αυτόθι σ.211

[105] Αυτόθι σ.211

[106] Αυτόθι σ.211

[107] Αυτόθι σ.212